

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б) Б, ЦВК і СНК БССР

№ 197 (5871) 27 жніўня 1937 г., пятніца ЦАНА 10 КАП.

СЕННЯ У НУМАРЫ:

АРТКУЛЫ:

Перадачы — Аб гусце да ідэалагічнай работы.
Я. Шнадарэвіч — Выстаўка, прысвечаная Сталінскай Канстытуцыі — 2 і 3 стар.
 Да абмеркавання праекта «Аб унясенні прайных севазавратаў».
Аграном Калечыч — Аб насыбішчым утрыманні жылыя — 2 стар.
 Раскладуць аднаасобікам велізарныя ільготы, прадстаўленыя ім пры ўступленні ў калгас — 2 стар.

На сходзе менскага гарадскога партактыва — 1 стар.
Надзярэдні новага навуцальнага года:
І. Бялюк, І. Шакуць — Ачышчы школы ад варожых элементаў. **В. Гольдзін** — Дзеці астаюцца па-за школай. **П. Чыкун** — Чыноўніцкія адносіны да настаўніка — 3 стар.
Т. Хадкевіч — Парада настаўнікаў горада Менска — 4 стар.
На пошні самалёта «Н-209»:
 Паветраная экспедыцыя прыбыла ў Амдэрму

Пролетары ўсіх краін, злучайцеся!

ЗА РУБЯКОМ:

Вайна Японіі супроць кітайскага народу;
 Герцаіная абарона Шанхай. Раненне англійскага пасла ў Кітаі.
 Японцы рыхтуюць новую правакацыю супроць савецкага генеральнага консульства ў Шанхай — 1 стар.
 На франтах у Іспаніі: У тылу ў мяцежніцкай Нота Іспаніі Лізе Наций — 4 стар.

АБ ГУСЦЕ ДА ІДЭАЛАГІЧНАЙ РАБОТЫ

У карніцах нашых мастакоў Ленін запячатліў у шалашы, схіліўшыся над шпатам. Вобраз Леніна ў мастацтве — гэта вобраз нашай партыі, агульнай тэорыі з практыкай, падвойчай пад кожнае свабоднае рэвалюцыйнае тэарэтычнае наваўшыва, усе сілы партыі былі ў напружанай падрыхтоўцы да наўстання, да захвату савецкай ўлады. У такіх дні Ленін не толькі практычна кіраваў з падполля падрыхтоўкай к Кастрэччыні, але і знаходзіў час для таго, каб закончыць адну з сваіх тэніальных работ — «Государство и революция». І к моманту захвату ўлады пролетарыат меў у сваіх руках тэарэтычны асновы савецкай дзяржавы.

На зары большэвізма ў кнізе «Чо дэляць?» Ленін пісаў, што без рэвалюцыйнай тэорыі не можа быць рэвалюцыйнай практыкі. Таварыш Сталін выкрываў партыістаў усіх масей, якія правадылі сьвідравжаць, што дэнінізм ёсьць прыклад практыкі перад тэорыяй, што дэнінізм ёсьць практыка к тэорыі. Тэорыя Леніна — Сталіна была і застаецца адзіным насьледнікам рэвалюцыйнага марксізма. Тэарэтычны фронт, ідэалагічная загартоўка партыйных кадраў заўсёды былі прадметам увагі і асабістых клоўтаў партыі.

Лепшы партыйны работнік той, які агуць у сабе якасьці арганізатара з якасьці прапагандыста, тэарэтычнага кіраўніка. Такіх работнікаў у партыі ўжо няма. Зараз даволі часта можна сустрэць сакратара заводскага партыйнага камітэта, які кіруе сьвінарар прапагандыстаў, арганізуе ў сабе на заводзе тэарэтычныя канфэрэнцыі, з'яўляецца душой тэарэтычнай работы на прадпрыемстве. Да такіх наўшываў, адносіцца сакратар-парткома механічнага заводу ў Горкім тав. Шыкоў. Ён кіруе на заводзе гуртком па вывучэнню асобных твораў Леніна і Сталіна. На гэтай рабоце ён паказвае сабе як лепшы прапагандыст Сталінскага раёна ў Горкім. Гэты партыйны кіраўнік дапамог вылікай групе камуністаў вывучаць творы Леніна «Чо дэляць?» Для таварышоў, якія дрэна ўсёвайвалі кнігу, ён арганізаваў дадатковыя аўдыі, асабіста іх кансуляваў, падбіраў для іх дадатковы літаратуру.

Вылікам з'яўляюцца праца прынаць, што многія партыйныя арганізацыі адшукваюць зараз сарот сваіх заводскіх кадраў добрых прапагандыстаў. Свае заводскія дакладчыкі па сур'ёзных палітычных пытаньнях, свае прапагандысты, сьве кіраўнікі тэарэтычных семінараў, — усё гэта гаворыць аб тым, што многія партыйныя кіраўнікі навуцільна спалучаць штозвычайную практычную работу з тэарэтычнай. Толькі такім і павінен быць наш партыйны работнік!

Ці ўсе партыйныя работнікі валодаюць гэтым густам да ідэалагічнай работы? Не, не ўсе. Ёсьць у партыі людзі, бясплодныя да тэорыі. Ёсьць кіраўнікі партыйных арганізацый, якія лічаць, што іх месьця заключаваньня на падборы прапагандыстаў, дакладчыкаў. Змест партыйнай прапаганды яны часта не ў стане правярць з-за свайго нізкага тэарэтычнага ўзроўню. І такіх кіраўнікі, самі таго не жадаючы, могуць аказацца перад фактам распаўсюджвання ў гуртках варожай партыі ідэалогіі, скажэння гісторыі партыі, яе важнейшых рашэньняў.

Ленін не раз пісаў, што неабя стаць камуністам шляхам голага ўсваення камуністычных доўнаў. На ІІ з'ядзе камсамола Ленін гаварыў:

«Калі камуніст узаўмяваў хвацання камунізмам на пазьстае атрыманы і гэтых вывадаў, не робячы сур'ёзнай, найбольшай, влікай работы, не разабраўшыся ў фактах, да якіх ён абавязан крытычна аднесціся, такі камуніст будзе бязьмелым сумны. Такое верхняцтва было-б рашчым чынам губельня. Калі я ведаю, што ведаю маля, я даб'юся таго, каб ведаць больш, але калі чалавек будзе гаварыць, што ён камуніст, і што яму і ведаць нічога не трэба трымацца, то нічога падобнага на камуніста з яго не выйдзе».

Перамогі нашай партыі нерарыўна звязаны з тым, што большэвікі ва ўсёй сваёй

практычнай рабоце заўсёды кіраваліся самай перадавой рэвалюцыйнай тэорыяй. Тэорыя, вучыць таварыш Сталін, надае руху ўваб'яснась, сілу арыентаўроўкі і разуменьне ўнутранай сувязі акружачых падзеяў. Тэорыя дапамагае практыкам аразумьць, як і куды рухацца класы ў сучасным і будучым. Тэорыя абгагачае практычных работнікаў гістарычнымі, палітычнымі ведамі, якія дапамагаюць чотка разабрацца ў сьветлых падзеях. Тэорыя расшырае кругавор работніка і дапамагае яму пвэрдзі стаяць на нагах пры зрашэньні самых складаных і самых маленькіх практычных пытаньняў. Вось што расказвае новы работнік, намеснік сакратара парткома Харкаўскага трактарнага заводу тав. Ліберскі:

«Калі прышлося самастойна прыступіцца да работы, я ўспомніў выказанні Леніна і Сталіна аб калектыўнасьці ў рабоце, аб прымыповасьці партыйных кіраўнікаў. Я прыпынуў да рашэньня пытаньняў членаў парткома. Калектыўнасьць мы склалі план партыйнай работы...»

Цэнтральны Камітэт партыі, асабіста таварыш Сталін даюць вылітаны прыклады прыстальнай увагі да розных участкаў ідэалагічнага фронту. Успіх хоп-бы апублікаваную гэтымі дзямі паставу Жумы Урававай камісіі па конкурсу на лепшы навуцільнік па гісторыі СССР для 3-га і 4-га класа сярняй школы. Гэты дакумент гаворыць аб тым, як у нашай краіне сочаць за гістарычнай навукай, як прызырліва партыя да самага незалежнага, на першы погляд, скажэння таго ці іншага гістарычнага факта, падзеі, гістарычнай каншэпцыі. Паставона Жумы — гэта ўзор таго, як трэба працаваць, кіраваць, вучыць людзей на любым участку ідэалагічнага фронту.

Якую вострую зброю набывае партыйны работнік пасля глыбокага вывучэння гісторыі партыі! Ясна, каб па-спраўдзанаму ўсьвоіць асновы марксізма-лэнінізма, трэба ведаць, як выкрывае партыя маскіроўку партыістаў, ворагаў, які партыя абуджае ў камуністаў пільнасьць у адносінах тых, хто саскальваў з марксісцкага шляху. Старонкі гісторыі партыі вучаць быць пільнымі сьвіна, не даваряць на словах людзям, якія калісьці змагаліся з партыяй, хісталіся. Гісторыя партыі — гэта ключ да разуменьня той барацьбы, якую партыя вядзе з ворагамі народу сьвіна. Гісторыя партыі — ключ да разуменьня шляху, па якому ідзе сацыялістычнае будаўніцтва, да разуменьня развіцця новага сацыялістычнага грамадства. Ад сьвель не дзіўна, хто ворагі ў асобных арганізацыях сьвіна развалілі партыйную прапаганду. Для ворага ясна, што камуніст, вывучыўшы гісторыю партыі, авалодаўшы тэорыяй марксізма-лэнінізма, — гэта чалавек, які расквэсьць работу ворага і сьвочасова схопіць яго за руку.

Партыя стварыла ўсе ўмовы для таго, каб захаліць нашы кадры марксісцкай кнігай, каб прычынаць ім з дна ў дзень густ да ідэалагічнай работы. Для гэлага арганізацыя сетка сур'ёзных курсаў. Для гэлага створана сістэма другіх і трэціх сакратароў у райкомх, гаркомх, абкомх і намеснікаў сакратароў парткомаў пярвочных арганізацый. Партыя не шкадуе ні сіл, ні сродкаў, каб падняць тэарэтычны ўзровень сваіх кадраў. Бо ў гэтым апар заложана. Шэсьць таварыш папаў на Пленуме ЦК ВКП(б) таварыш Сталін заявіў:

«Я думаю, што калі-б мы змаглі, калі-б мы сумелі нашы партыйныя кадры, зьлізаў да верху, падрыхтаваць ідэалагічна і загартаваць іх палітычна такім чынам, каб яны маглі свабодна арыентавацца ва ўнутранай і міжнароднай абстаноўцы, калі-б мы змаглі зрабіць іх зусім зразлімымі лэніністамі, марксістамі, зьдольнымі рашаць без сур'ёзных памылак пытанні кіраўніцтва краінай, то мы вырашылі-б гэтым дзельнім дзельных усіх нашых зачат».

..Правда».

ХВАЛЯ ЗАБАСТОВАК У ПРАМЫСЛОВЫХ РАЁНАХ ПОЛЬШЧЫ

ВАРШАВА, 25 жніўня. (БЕЛТА). У разьсе прамысловых раёнаў Польшчы ўспыхнулі забастовкі рабочых на эканамічнай глебе. На такельных фабрыках (Фаркаўскай мануфактуры ў Лодзі) рабочыя забаставалі 2700 рабочых. Востуцыя, не пэкізуючы фабрык, падвоўчылі павышэньня заробатнай платы. У Лодзі забаставалі будаўнічыя рабочыя і земляканы, занятыя на комунальных работах.

Учора забаставалі ўсе рабочыя металургічнага заводу «Катажына» (Дамброўскай раён). Востуцыяныя патрабуюць павышэньня зарплат. На шахле «Ялена» (Дамброўскай басейн) забаставалі ўсе рабочыя. Востуцыяныя займаюць тэрыторыю шахты, частка з іх знаходзіцца ў палэмазлах шахты.
 «Ужыды, — піша «Топен Варшаўскі», — кіліць абурэньне, і ў любы момант можа адыбшыць ўзрыў».

МАСАВЫЯ АРЫШТЫ ЧЛЕНАЎ СЯЛЯНСКАЙ ПАРТЫІ

ВАРШАВА, 25 жніўня. (БЕЛТА). «Гэла Польшка» паведамае аб масавых арыштах членаў сялянскай партыі «Строніштво людова» ў сувязі з сялянскай хваляваньня ў Польшчы. У прыватніцкіх, у адным толькі Пшаворку

(Львоўскае ваяводства) арыштаваны звыш 80 чалавек.
 Газета «Вечур Варшаўскі» паведамае, што рэспэры супроць партыі «Строніштво людова», якая кіруе масавай сялянскай забастовкай, праводзіцца «на вельмі шырокім фронце».

ЯЎРЭНСКІ ПАГРОМ У БЕЛАСТОЦКІМ ВАЯВОДСТВЕ

ВАРШАВА, 25 жніўня. (БЕЛТА). Згодна паведамаеньня газеты «Наш шпэгал», 23 жніўня ў мястэчку Браўна (Беластоцкае ваяводства) ў часе яўрэйскай

най адыкаў быў наладжан пагром. 50 яўрэйскіх жанцаў, Рад яўрэйскіх крам і кватэр разгромлены.

НА ПОШУКІ САМАЛЁТА „Н-209“

КУРС НА АМДЭРМУ

Учора ў 12 гадзін 10 мінут паветраныя караблі экспедыцыі, якая апыралася на пошукі зніжанага самалёта «Н-209», вылітэлі з Архангельска ў Амдэрму.

Надвор'е на трэсе пералёту ідэальнае. Вецер — сілай 2—3 балы, паўднёва-ўсходні да Нар'ян-Мара, паўночны і паўночна-ўсходні — дзель да Амдэрмы. Радзёстаны Галоўнаўнаучнага марскскага шляху ў Маскве атрымаў наступныя радзёграммы аб пералёце:

Борт самалёта «Н-170». 13 гадзін 27 мінут. Прайшлі Мезьня.

Борт самалёта «Н-170». 15 гадзін 25 мінут. Ізэлі нат тунэрай. Знаходзімся за 100 кілометраў ад Нар'ян-Мара. Прайзём

на поўнач ад яго за 60 кілометраў. Лямі па сьвудальнай воблачнасьці. Вышыня 600, тэмпература 2 градусаў.

Борт самалёта «Н-170». 16 гадзін 10 мінут. Праходзім вусце Печоры. Прабываем дождж. Вачнасьць дрэналь.

Борт самалёта «Н-170». 17 гадзін 29 мінут. Прайшлі востраў Доўгі. Вышыня 400. Вачнасьць дрэналь.

Борт самалёта «Н-170». 17 гадзін 55 мінут. Падходзім да Амдэрмы. Знаходзімся ў 5 мінутах ходу.

ПАВЕТРАНАЯ ЭКСПЕДЫЦЫЯ ПРЫБЫЛА Ў АМДЭРМУ

АМДЭРМА, 26 жніўня, 18 гадзін 20 мінут. (БЕЛТА). Усе машыны селі добра. Шэўлеў.

Згодна даваення разлічэньняў Амдэрмы на імя тав. О. Ю. Шміта, самалёт

«Н-170» тав. Валаўянава зрабіў пасажку ў 18 гадзін 8 мінут. Праз 8 мінут улітэна сёў самалёт «Н-171» тав. Молакава, а яшчэ праз 4 мінуты прызымаўся самалёт «Н-172» тав. Алексеева.

ПАЛЁТЫ ВІЛКІНСА

Уравава камісія па арганізацыі пералёту Масква—Паўночная Амерыка атрымаў ад паварэнага ў справах СССР у Вашингтоне тав. Уманскага паведамае аб другім рашчым палёце паларнага дасьледчыка Вілкіна на самалёце «СССР Л-2».

Вілінін вылітэў з Капермайна 24 жніўня. Ён зрабіў пасажку ў Мерсі-Бей, на паўночным узбярэжжы Зямлі Бэнкса, дзе 20 год назад Вілінін зьлітаваў з Стафанонам. Пасажка была зроблена з той мэтай,

каб пералёт гаручае з дадатковых біолаў у бакі самалёта і тым павялічыць яго радзук дзеньня і прадоўжыць магчымы час палёту да 27 гадзін.

25 жніўня Вілінін лятаў да шыраты 82 градусаў 10 мінут і даўгаты 145 градусаў, але воблачнасьць перашкаджала ролскам. Па дарозе назад Вілінін а-за туману сёў у Паўднёвай частцы вострава Патрыка, а затым вярнуўся ў Капермайн. (БЕЛТА).

ПАЧАЎСЯ ТРЭЦІ ТЫРАЖ ПАЗЫКІ ДРУГОЙ ПЯЦГОДНІ

ФРУНЗЕ, 25 жніўня. (БЕЛТА). У Кір'гійскай Дзяржаўнай тэатры пачаўся трэці тыраж Пазыкі другой пяцігодкі.

У перапоўненай зале — прапоўны браў, зьдэляты рабэў, прадстаўнікі браўчых рэспублік.

Пасля прамовы старшыні Соўнаркома Кір'гійскай ССР тав. Ісакеева пачаўся розыгрыш.

Адрыжкі тыража працоўных горада азымавалі дэмакратыяй і наротным гуляньнем у парку сталіцы.

НОВЫ СУСВЕТНЫ РЭКОРД Т. КАЙТАНАВА

ЛЕНІНГРАД, 25 жніўня. (БЕЛТА). 24 жніўня ў 18 гадзін 10 мінут майстар парашутага спорта ордэнаўна К. Ф. Кайтанав на самалёце, пільным дэтыкам Сіцкевым, падняўся ў стратасферу і зрабіў агуль з кісляроду прылаўды парашутны прыжок.

Кайтанав пакінуў самалёт на вышыні 11.037 метраў. Звыш 10 секунд ён знаходзіўся ў вольным падзенні, прылаўдышы за гэты час каля 1.000 метраў.

Пасля гэлага Кайтанав расквэсьць парашут і стаў плаўна зьлізацца. Спуск даўжаўся 30 мінут.

Увесь час вакол зьлізаўнагася парашутыста кружыўся на самалёце дэтык Сіцкеў, наглядваючы за спускам. Увучыўшы, што парашутыст улітэна прызымаўся, ён паведзіў меснапаходжанне Кайтанова.

Гэтым прыжком Кайтанав устанавіў новы сусветны рэкорд вышынага парашутнага прыжка, зрабіўшы яго са стратасферы, паўшчы свой ранейшы рэкорд у 9.800 метраў, устанавіўшы 28 ліпеня г. г.

Пасля прамовы старшыні Соўнаркома Кір'гійскай ССР тав. Ісакеева пачаўся розыгрыш.

Адрыжкі тыража працоўных горада азымавалі дэмакратыяй і наротным гуляньнем у парку сталіцы.

НА СХОДЗЕ МЕНСКАГА ГАРАДСКОГА ПАРТАКТЫВА

Учора ў Вялікай залі Дома Урада акрыўся сход партыйнага актыва менскай гарадской арганізацыі. Сход заслухаў даклады вывучаючага аб'явак першага сакратара ЦК КП(б) Б тав. Волкава аб выніках з'яўленьня ў Пленума ЦК КП(б) Б і закладах партыйнай арганізацыі.

У сваім арыкм дакладзе тав. Волкаў падрабязна характарызаваў палітычнае і гаспадарчае значэньне для беларускага народу паставоны ЦК ВКП(б) і СНК СССР «Аб аказанні дапамогі калгасаму сялянству Беларускай ССР і аб ліквідацыі вынікаў шкідлівых і справе калгаснага ўпарадкаваньня», якая прынята па ініцыятыве вядлага правараў народаў таварыша Сталіна.

Прапоўныя Савецкай Беларусі з вялікім удзікам, з гарачай любоўю да большэвіцкай партыі, да роллага Сталіна сустраці гэта гістарычнае паставону. Яны яшчэ малейш згубоўваюцца вакол лэнінска-сталінскай партыі, вакол гэня чалавечтва таварыша Сталіна, які так многа прарабіў для польскіх клоўтаў аб беларускім народе.

Упамінаючы імя таго, наму абавязан беларускі народ за сваё вывучэньне ад вечнай кабылы, цэпры і жабрацтва і стварэньне самастойнай беларускай савецкай дзяржавы, у якой, пры дапамозе валагата Савецкага Саюза, пабудован сацыялізм, вылікае доўга незмаўкаюча адыдэмынты. Партыйны актыў сточыць вітае валагата правараў.

Тав. Волкаў азрачае ўвагу на тое, што партыйна-савецкія арганізацыі БССР вылітэна дрэна выконваюць паставону партыі і ўрада. Не глядзячы на тое, што паставона абавязвала да 15 жніўня вярнуць калгаснікам незаконна адрэзаньня шкідлікім прысадыбамі ўчасткі, партыйна-савецкія арганізацыі гэлага не вылікалі.

Польскія шпёны, трапцёска-праваы рэстаўратары капіталізма намагаюць усе сілы, каб сарваць выкананне паставоны партыі і ўрада. Адык, разлік гэтых прэзэрных служак фашысцкай аграмак будзе біты. Някая паматае фашысцкае атр'е, што за кропцэ прайтэй крвы прапоўных нашай краіны ворагі паліпаліцца пудамі сваёй наганай крвы. Мы вырвем з карэньнем з нашых сацыялістычных пад'яў варожкае пудзельце, і сьправа сацыялізма расквэсьце ўзакі арыжы.

Дружнюю авачыню наладжвае сход у гонар сьлаўных чыноўтаў і іх баявога кіраўніка, калі тав. Волкаў гаворыць, што прасікі ворагаў і надзель будучы выкрывацца і бэлігэна ашыпачы нашымі сьлаўнымі аргамі дыктатуры пролетарыята — НКВД на чале з верным сталінікам, жалежым наркомам тав. Ежовым.

Тав. Волкаў падкрэсьлівае неабходнасьць дэлейшага павышэньня большэвіцкай пільнасьці. Партыйна-савецкія і іншыя арганізацыі абавязаны вывучаць свае кадры, ведаць іх, кожны ўчастак работы дэварваць толькі праварам, адным сацыялістычнай разіме, лэнінска-сталінскай партыі людзям. Вылітэныя новых выршчых, праварных малых кадраў з'яўляюцца аб'яважам кожнага кіраўніка.

Дэлей дэкладчык гаворыць аб магутнай Чырвонай Арміі, якая зорка адывае чыны нашай сацыялістычнай разімы.

Наша Чырвоная Армія можа зьлітэна са сваім народам, яна бэліжэна адына сьправа пролетарскай рэвалюцыі і ачышчэньня ад прэзэрнай бэды ўбарэўтаў і тухачоўскіх, зараз можа як ніколі.

У гонар сваёй любімай Чырвонай Арміі і яе сьлаўнага палкаводца тав. Варышылава актыў наладжвае бурную авачыню.

Пераходзячы да пералукі задач партыйнай арганізацыі, тав. Волкаў указвае на аусім педарпна слабую паставону ўнутрыпартыйнай работы. Паставона сьправа-задача-выбарчых партыйных школаў і канфэрэнцыя не выконваюцца. Да сьіпалаў камуністаў у гаркоме і гаррайком не прысхучоўваліся. Не правозіліся належна работа з партыйным актывам.

На лічбах і фактах тав. Волкаў паказвае, што партыйная прапаганда ў Менску і другіх партыйных арганізацыях Беларускай паставона неадшучальна дрэна. Няма сьпраўдлай большэвіцкай барацьбы за ашыпчэньне неадраўных указаньняў

нашай партыі, таварыша Сталіна аб штодзённым павышэньні тэарэтычнага ўзроўню кожнага камуніста. 19 гурткоў па Сталінскаму раёну, 16 — па Кагановіцкаму і 20 — па Варшыўскаму, не маюць прапагандыстаў. У радзе гурткоў сьлужаць паларыны не па ўзроўню ведаў. У гуртках няма яшчэ належнай дыспліцы. Сьлужаць непапушчальна дрэна наведваюць ашыпчэньне, а партарганізацыі не змаюцца за спотропаньне наведваньне школ і гурткоў. Нікая адысь партыйнай вучобы.

Гарком і гаррайкомы ніякай выхавачай работы з прапагандыстамі не вядуць. Дрэна прапоўны і партактыветы. І не дзіва, што пры такім становішчы партыйна-масавай работы ворагі маглі доўгі час адываць беспакарава.

Тав. Волкаў рэзка крытыкуе гарком і райкомы за бэліжэньне адносінаў да арганізацыі масава-палітычных мерапрыемстваў. 6 жніўня ў Кагановіцкай раёне адыла масоўка. Яна была арганізавана дрэна. Паманжыне было пералаўна.

Райком было вылітае 6.000 біолаў на права прысутнасьці на дакладзе, у той час, як зала ўмяшчала не больш 700 чалавек. Неарганізаванасьць была і на масоўцы 18 жніўня. Бурю ЦК КП(б) Б наклаў суровыя партыйныя спяганні на таварышоў, адыказаных за арганізацыю масоўкі 18 жніўня, падкрэсьліўшы тым самым неабходнасьць удзельнага падыходу з боку кіраўнікоў партарганізацый да такіх масавых мерапрыемстваў.

Валікае месьца ў сваім дакладзе тав. Волкаў адые пытаньням аб прыме ў ралы партыі. Ён прызывае рад прыкладу, як у асобных партыйных арганізацыях Менска і гаррайкомх закінуты гэту важнейшую работу. Асыбы камуністы зашэст таго, каб правалаць на ўлігннем лепшых рабочых і калгаснікаў у партыю, часта нават адымаюць жадаючым уступіць да выбараў, дэўшым палажэньне аб выбарах да кожнага прапоўнага.

Громам адыдэмынтаў і вольцікам сьправа-пакрываюцца ашыпчэньне словы тав. Волкава, словы палыкі таварыша Сталіна за дапамогу і паставаную ўвагу да беларускага народу і ЦК(б) Б тав. Волкаў вылікае ўваб'яснасьць, што партыйная арганізацыя Савецкай Беларусі з поспехам зьлікае паставону ЦК ВКП(б) і СНК, што яна канчаткова ачышчэць беларускую адылю ад ворагаў і ліквідуе вынікі шкідлівых.

У спрэчках учора вылікалася 5 чалавек: тт. Кахановікі (электрэстанцыя), Юркоў (рэдактар «Звэзды»), Валыкаў (палкавы камісар), Маліноўкіч (Наркамлэпрому) і Малозінава (ТМ).

Сьвіна ў 6 г

РАСТЛУМАЧЫЦЬ АДНААСОБНІКАМ ВЕЛІЗАРНЫЯ ІЛЬГОТЫ, ПРАДАСТАЎЛЕННЫЯ ІМ ПРЫ ЎСТУПЛЕННІ Ў КАЛГАС

СВОЕЧАСОВА ВЫКАНАЦЬ КОЖНЫ ПУЊК ПАСТАНОВЫ

Кіраўнікі асобных раёнаў яшчэ да гэтага часу праяўляюць алягчыню бласлаўляючы і марудна ў звышпаўнамоцныя арганізацыі і паміж іх адзінадушныя паставы СНК СССР і ЦК ВКП(б). Сігналы з многіх месц ажырав гаворыць аб гэтым.

Узяттыя напрыклад Менскі раён, які неаднаразова быў напярэдадні ЦК ВКП(б) і СНК БССР у дачыненні скажанняў і злупчэнняў іграванні гістарычнага рэспубліканскага т. Жарын — не зробілі для сабе адзінадушны вывады. Тут яшчэ да таго не ўсім калгасным гаспадаркам вярнулі шкідліва адрэзаныя прысядзібныя ўчасткі. У калгасе «Спартак» сацыялізм, Строчыцкага сельсавета, замест вяртута калгаснікам адрэзаныя прысядзібныя ўчасткі і надзяленні да нормы, правільна сходи, на якіх старшыня праўдзіна калгаса Падобец і старшыня сельсавета Бабура прымушлі калгаснікаў распісацца, што ў іх з садыбні ўсё ў парадку. Але 24 калгасныя гаспадаркі, якія не маюць мінімальнай нормы, ні пад якім прымушам гэтых адрэзанняў не згадзіліся даць свае паліцы. Гэтым гаспадаркам, як напрыклад, Жуоўскаму, Філіцкаму, Буранку і астатнім, яшчэ і зараз не параваны садыбні, згодна статута сельсавета-паставы арэлі.

У суседнім калгасе імя Дзержынскага, таго-ж Строчыцкага сельсавета, таксама не вярнулі калгаснікам незаконна адрэзаныя прысядзібныя ўчасткі. Старшыня арэлі Валасевіч так «растлумачвае» калгаснікам паставы партыі і ўрада: «Калгаснікам паставы партыі і ўрада: у кожнага прысядзібны ўчастак мае 0,20, 0,30 ці 0,80 гектара — усёроўна абразацца ці даравацца не будзе. Усё астатняе паставы».

АБЕЗЗЯМЕЛІ КАЛГАС

Інтэрнацыянальны калгас «Іскра» Шклоўскага раёна, арганізаваны ў 1926 годзе. У калгасе былі ўсе магчымыя для росту і развіцця. Зямлі мелася ўвогуле.

Але шкодлівы ўсёмі годамі пачаў надыраваць магучы калгас. Яны набылі да калгаснай зямлі ільновае, перадаўшы анічому 30 гектараў. Зямля была адрэзана ад калгаса яшчэ 5 гектараў сенажаці і 10 гектараў пахаві, якія скарыстоўваюць работнікі ільнаваго. Яны косяць калгасны луг і на спекуляцыйных ланях працягваюць гэтым-ж калгасу сена. 10 гектараў пахаві, адрэзаныя пад завод, пустаюць, а калі калгас папрасіў яе засяць, яму адмовілі.

Дырэктар фабрыкі «Спартак» Халаманюк (зараз выключаны з партыі) спадарваў калгасны сад. Ён рашыў на што-б там ні стала аднаць гэты сад ад калгаса. Для гэтага Халаманюк паставіў старшыню РВК Коцінава. З лёгкай рукі Коцінава выносілі паставы праўдзіна РВК: «Халаманюк перад СНК БССР аб перадачы сада ад калгаса «Іскра» дырэктар фабрыкі «Спартак». Гэта хадзіліцтва задавальнае».

На гэтым Коцінаў не спыняецца. Пад будаўніцтва ільнавага і склада Заготзяр-

Трэба думаць, што рабыня кіраўніцтва ведае аб гэтых і падобных ім фактах грубага скажання паставы партыі і ўрада, але ніякіх мер не прымае, чым на сутнасці патурае значным скажанням паставы.

Груба скажэнца паставы партыі і ўрада ў Вялікалітвінскім раёне. У калгасе імя Чапаева, Сініцкага сельсавета замест вяртута прысядзібных участкаў і прыбліжэнні іх да хат калгаснікаў, занялі адрэзанай зямлі пахаві садыб. У калгасе імя Варашылава (Багушэўскі раён) 0,15—0,20 гектара адрэзана пры садыбе, а астатняя частка зямлі дадана ў полі. Калгаснікі абураны гэтым і звяртаюцца са скаргамі ў райсамадзел, але там да гэтага яшчэ не прыслухоўваюцца.

Маруны і з вялікімі недаходамі праходзіць работа на перадач зямель з ліквідуемых садыбаў, а таксама лясюў і лясных угоддзяў і зямель, якімі незаконна карыстаюцца розныя рабыня арганізацыі. У Дубровенскім раёне яшчэ да гэтага часу зямельны адзел карыстаецца нейкімі «сапаласымі» сенажацямі, адначасна каціць і на палову калгасу «Чароўны сілы» і аднаасобнікам Сваташыцкага сельсавета. У Аршанскім раёне заўважылі ліквідуемы садыбны скарыстоўваюць шкоднікі з мэтаю сарваць малальны, дапушчыў стрым ураджай і т. д. Таксама паставілі ў Сіраўскім і інш. раёнах імянуцца заграмаць спісанне паліцак, штрафаў, неафармляюць перадачы ільготы калгасам і калгаснікам.

Супроць гэтых дзеянняў, якія накіраваны на зрыў своечасовага і правільнага ажыццяўлення паставы СНК Саюза ССР і ЦК ВКП(б), неабходна весці самую рашучую барацьбу.

не адрэзацца ад калгаса 7 гектараў зямлі. Пад будаўніцтва падстанцыі Асібух адрэзаны 4 гектары калгаснай зямлі. Ільнавага займае паўгектара, а астатняя частка засяваецца работнікамі канторы Заготзяр.

Лёбач з калгаснай зямлі, якая адрэзана пад ільнавае, Заготзяр, Заготзяр, б'ець так называемы запасы фонд торсавата. Гэтая зямля засяваецца рознымі садыбнымі арабамі.

Шкодлівы паставы калгас у дачкае становішча. Калгаснікам зараз няма як ні праехаць, ні праісці на калгасную зямлю. Калгасныя будынкі адрэзаны ад калгаснай зямлі. З аднаго боку знаходзіцца фабрыка «Спартак», з другога — пахавіны Асібух, а таксама ільнавае, Заготзяр і Заготдён.

Усё гэта рабілася з мэтай, каб выключыць з калгаснікаў незадавальненне, каб падарваць моц калгаса.

Старшыня РВК Коцінаў на ўсім нарадзе распісацца, што ў БССР было шкодніцтва, а ў Шклоўскім раёне як быццам усё добра. Ліквідацыя вынікаў шкодніцтва, якому патураў Коцінаў, у раёне не праводзіцца.

АНДРОСАУ.

ЧЫРВОНААРМЕЙЦЫ Вывучаюць ГІСТАРЫЧНУЮ ПАСТАНОВУ

Байцы і камандзіры з парадкаванняў, якімі камандуе т. Опіпец, на палівах акіяна СССР вывучаюць паставы СНК Саюза ССР і ЦК ВКП(б) аб аказанні дапамогі калгаснаму салянству Беларускай ССР і аб ліквідацыі вынікаў шкодніцтва ў справе калгаснага ўпарадкавання.

Чырвонаармейцы-беларусы паслалі пісьмы сваім бацькам, у якіх яны растлумачваюць паставы партыі і ўрада і запэўніваюць, што Чырвоная Армія заўсёды пільна стаіць на ахове грамадзянскай ССР.

П. ІВАНОВ.

ВЫСТАЎКА, ПРЫСВЕЧЕНАЯ СТАЛІНСКОЙ КАНСТЫТУЦЫІ

У Маскве, у Цэнтральным парку культуры і адукацыі імя Горькага па ініцыятыве Музея народаў СССР адкрыта выстаўка, прысвечаная Сталінскай Канстытуцыі. Пры ўваходзе на выстаўку ў вестыбюлі ўвагу наведвальнікаў прыцягвае вялікае мастацкае пано «Таварыш Сталін робіць мадэль аб'екта Канстытуцыі СССР» на Надзвычайным VIII Усеагульным З'ездзе Саветаў, напісанае мастакамі Сокаладзім і Влохіным.

Першы раздзел выстаўкі дае кароткае ўважэнне аб сутнасці дыктатуры пролетарыята і гістарычнай немінучасці ўстаўлення дыктатуры пролетарыята.

У гэтым раздзеле дана схема арганізацыі і кіраўніцтва Парыжскай Комуны 1871 года і выказвання Маркса, Энгельса, Леніна, Сталіна аб Комуне.

Другі раздзел выстаўкі прысвечан 2 і 3 артыкулам Сталінскай Канстытуцыі. Наведвальнік бачыць, як пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна адбылася ў 1917 годзе Вялікая Кастрычніцкая Сацыялістычная Рэвалюцыя, устаноўлена сацыялістычная ўлада, заваявана дыктатура пролетарыята. Карціна мастака Сварога, копія з яе мастака Тарасевіча кажа аб практычных падставах кіраўніцтва ўзброеным паўстаннем, створаным ЦК большавікоў 29 кастрычніка 1917 года ў Петраградзе, у складзе: тт. Сталіна, Свердлова, Дзержынскага, Бубнова і Урыцкага.

Тут-жа — рэвалюцыя Леніна аб узброеным паўстанні, прынятай на пасяджэнні Цэнтральнага Камітэта большавікоў 23(10) кастрычніка 1917 г., у фотадкументах паказаны штурм Зімяга палана ўзброенымі арміямі рабочых, арышт буржуазнага Часовага ўрада, узвясце Крэму ў Маскве, прыезд т. Леніна чырвонагвардзейцаў у Смольны (карціна мастака Хвасцьева).

У лютым барацьбе з меншавікамі, аэра-

мі, трапкістамі і штрэйкбрэхерамі Зіноўевым і Каменевым, стаўшымі пасля закліку ворагамі народу, рабочым клас у саюзе з бяднейшым сялянствам у Кастрычніку 1917 года знішчыў уладу памешчыкаў і капіталістаў, заваяваў сацыялістычную ўладу.

Вялікая Кастрычніцкая Сацыялістычная Рэвалюцыя адбылася. Улада перайшла ў рукі Саветаў Рабочых, Сялянскіх і Сялянскіх Дэлегатаў. Сярод дэлегатаў на выстаўцы ёсць першыя дэкреты, напісаныя рукой В. І. Леніна: навадзяленне аб пераходзе ўлады к Саветам; дэкрэт аб міры; закон аб зямлі; наміналізацыя банкаў; завадаў; чыгунак; дэкларацыя правоў народаў Расіі, напісаная таварышом Сталіным; дада карта трыумфальнага швэція саветскай улады.

Трэці раздзел выстаўкі прысвечан першай Канстытуцыі РСФСР 1918 года і Канстытуцыі СССР 1924 года. Тут паказана як стваралася і мацнела саветская дзяржава ў барацьбе са знешняй і ўнутранай контррэвалюцыяй, як у адпаведнасці з гэтым будавалася і першая саветская Канстытуцыя 1918 года, выпрацаваная пад кіраўніцтвам тт. Леніна, Сталіна і Свердлова, першая Канстытуцыя Саюза ССР 1924 года, выпрацаваная пад кіраўніцтвам тт. Сталіна і пры ўдзеле тт. Капіна, А. Андрэева і Фрунзе. І, вярнуць, Вялікая Сталінская Канстытуцыя пераможнага сацыялізма. Вялікаму пралетарату народаў таварыш Сталін абавязана саветская краіна на гэтым пераможным, зафіксаваным у Сталінскай Канстытуцыі.

Выстаўка, крок за крокам, разгортвае карціну перад саветскім грамадзянінам і стварае Саюз ССР, гаворыць аб пераможна сацыялізме, заваяваным і зафіксаваным у Вялікай Сталінскай Канстытуцыі.

Выстаўка паказвае як пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна наша краіна ідзе

ШКОДНАЯ ПРАКТЫКА Ў АДНОСІНАХ ДА АДНААСОБНІКАЎ

У Кармянскім раёне даўна не здыта шкодная практыка ў адносінах да аднаасобнікаў, а яны доўгі час праводзіліся шкоднікам, і зараз аднаасобнікі гаспадаркі зямлі ільноваюцца.

Рабыня арганізацыі не растлумачылі аднаасобнікам гістарычнай паставы СНК Саюза ССР і ЦК ВКП(б), не давалі да іх тых велізарных ільгот, якія прадастаўляюцца пры ўступленні ў калгас. Таму не выпадкова, што ў раёне няма прыльву аднаасобнікаў у калгасы.

Аднаасобнікі Літвінцэўскага, Бароўскага, Хізаўскага, Ворнаўскага і іншых сельсаветаў яшчэ сёння добра не ведаюць аб гістарычнай паставы партыі і ўрада. Гэтым сельскія саветы зусім не праводзяць сарод аднаасобнікаў палітычна-масавыя работы на арганізацыі прыльву ў калгасы. Старшыня Літвінцэўскага сельсавета Ігнатэнка на-агтысоўвае адносіна да аднаасобнікаў, называючы

ільновак Мікіта і брыгадзір Гагуноў Пярэньні не прыбілі іх участкі да хат. У райсамадзеле-жа яны таксама праставілі спіс, што гэтым гаспадаркам участкі адрэзаны пабыву іх двара.

Такія факты маюць месца і ў іншых сельсаветах Багушэўскага раёна.

Работа на перадач лясюў калгасам праводзіцца зусім марудна. У асобных калгасе б'ець антызямельны тэндэнцы, каб забраць усе лясы. Рабыня арганізацыі не рэагуюць на гэтыя факты.

Райком партыі і райвыканкам усю работу на надзяленні калгасных гаспадарак прысядзібнымі ўчасткам і перадач лясюў і лясных угоддзяў перададучымі зямельным работнікам. Рабыня партыяна-саветнікі актыўна ні аднаго разу не паслаўся ў калгасы па растлумачэнні гістарычнай паставы СНК Саюза ССР і ЦК ВКП(б).

Таму не выпадкова, што ў правядзенні гэтай важнейшай работы ў раёне дапушчаюцца многа памылак і скажанняў, якія не выпраўляюцца.

ВОЛГІН.

На выстаўцы, прысвечанай Сталінскай Канстытуцыі СССР, НА ЗДЫМКУ: адан з аддэлаў выстаўкі, прысвечаных ахове дзяржаўных грамадзянскай ССР.

Фота Т. Чарнова.

на шляху да камунізму. Тут вы ўбачыце фотамантаж «Вялікія Ленінскія заветы» — клятва, даная пралетарату народаў таварышом Сталіным на II Усеагульным З'ездзе Саветаў 26 студзеня 1924 года ў сувязі са смерцю В. І. Леніна.

Міжнароднаму значэнню Вялікай Сталінскай Канстытуцыі на выстаўцы прысвечаны асобны раздзел.

На Надзвычайным VIII Усеагульным З'ездзе Саветаў пралетарату народаў таварыш Сталін гаворыць: «Наша саветская грамадства дабілася таго, што яно ўжо ажыццявіла ў асобным сацыялізм, стварыла сацыялістычны лад, гэта значыць, ажыццявіла тое, што ў марксістаў называецца іншым першай або ніжэйшай фазай камунізму».

У раздзеле, прысвечаным артыкулам 4 і 6 Сталінскай Канстытуцыі, даны дыяграмы росту асобных фондаў сацыялістычнай гаспадаркі СССР, дыяграмы росту сацыялістычных форм гаспадаркі, паказаны розныя аспэктывы, дакументы, якія характэрныя перамогі сацыялізму. У 1923—24 г. узяццёная вага пралетарат сацыялістычнай прамысловасці складала 76,7 проц. У 1925 годзе ўзяццёная вага сацыялістычнай прамысловасці ўжо складала 99,7 проц., а капіталістычнай сектар толькі 0,3 проц.

апотніш «скупакімі элементамі» і т. д. Адна кіраўнікі Кармянскага раёна не звяртаюць на гэта ніякай увагі. Больш таго, а боку раённых арганізацый прадастаўляюцца шкодныя практыка. У загадуна раёнага фінансавога аддзела Гагубева ляжыць 70 заяў аднаасобнікаў аб тым, што ў свой час ім напярэдадні былі налічаны участкі, за напярэдадні якіх і з'яўля і прадана за бесплатна маемасць. Гагубеў гэтых заяў не разглядае, імянецца ўсёмі спосабамі «здакаваць», што ёсць зроблена правільна.

Ці так гэта на самой справе? У аднаасобнікі асёні Ясень, Валыцаўскага сельсавета, Каскавай Пелгаеі незаконна і з'яўля кона, кадысь і вуграж, апацішы ўсё за 50 рублёў. Какава наабавала парогі раёнасамадзела. Кожны дзень хазяінь у райфа са скаргамі дзесяткі аднаасобнікаў, але нічога ад Гагубева не могуць дабці.

ЗНАЕМЫ.

ПРЫСЯДЗІБНЫЯ ўЧАСТКІ НЕ ПРЫБЛІЖАНЫ ДА ДВАРОЎ КАЛГАСНІКАЎ

У Багушэўскім раёне фармальна ажыццяўляецца выкананне паставы СНК СССР і ЦК ВКП(б). Тут толькі правалі работу па вылучэнні тых гаспадарак калгаснікаў, якія мелі прысядзібныя ўчасткі менш мінімальнай нормы і якіх трэба было прыблізіць участкі з палёў да хат калгаснікаў. Канкрэтную-ж работу па прыбліжэнні гэтых участкаў не правялі.

Узятты хоп-бы Навасельскі сельсавет. У гэтым сельсавете брыгадзір калгаса «Нічына» Аўфранак Барыс і рахункавод Абрамовіч Лаўран пайшлі на яўнае злоўжыванне. Калгаснікі Барысавіч меў свой участак дадана ад хаты. Але Аўфранак і Абрамовіч дагэтуль не адвалі яму садыбу каля хаты. У райсамадзеле-жа яны праставілі спіс, у якім падрабілі подпіс Барысавіча, што ён нібы атрымаў участак.

У сельсаветах «Чароўны луг» калгаснікі Ільшэнка Максім, Ільшэнка Рыгор і Ільшэнка Гаўрыла мелі садыбны толькі па 0,15—0,16 гектара, а астатняя зямля была ў полі. Але старшыня калгаса

Ільшэнка Мікіта і брыгадзір Гагуноў Пярэньні не прыбілі іх участкі да хат. У райсамадзеле-жа яны таксама праставілі спіс, што гэтым гаспадаркам участкі адрэзаны пабыву іх двара.

Такія факты маюць месца і ў іншых сельсаветах Багушэўскага раёна.

Работа на перадач лясюў калгасам праводзіцца зусім марудна. У асобных калгасе б'ець антызямельны тэндэнцы, каб забраць усе лясы. Рабыня арганізацыі не рэагуюць на гэтыя факты.

Райком партыі і райвыканкам усю работу на надзяленні калгасных гаспадарак прысядзібнымі ўчасткам і перадач лясюў і лясных угоддзяў перададучымі зямельным работнікам. Рабыня партыяна-саветнікі актыўна ні аднаго разу не паслаўся ў калгасы па растлумачэнні гістарычнай паставы СНК Саюза ССР і ЦК ВКП(б).

Таму не выпадкова, што ў правядзенні гэтай важнейшай работы ў раёне дапушчаюцца многа памылак і скажанняў, якія не выпраўляюцца.

ВОЛГІН.

Да абмеркавання праекта «Аб уядзненні правільных севазваротаў»

АБ ПАСЬБІШЧНЫМ УТРЫМАННІ ЖЫВЁЛЫ

Разам з уядзненнем правільных севазваротаў у калгасе павіна быць вырашана пытанне пасьбішчнага ўтрымання жывёлы.

У разе калгасаў па-шкодніцку былі прасяпаны лясныя калішчыны пашчыны выпасу і сенажаці. Распаханы і такія зямлі, якія не могуць быць скарыстаны ў вылучэнне пахаві з прычыны іх заблачачэння заліўу ў мокрыя гады, а нават і ў сухія гады ўвесну і ўвосені.

Гэта патурае таго, каб пры ўядзненні севазваротаў у калгасе не толькі былі ўзвучаны ўсе зямлі, годныя пад распаху, але ўзвучаны такія пахавыя пашчыны, якія нават пры правядзенні асабных медыярышчых работ на іх не могуць быць скарыстаны ў далейшым у вылучэнне пахаві. Яны павіны падлягаць залучэнню і ператвораны ў выганы і сенажаці.

Адначасова з гэтым павіна быць вырашана пытанне правядзення спецыяльных медыярышчых работ. Трэба, каб работа па ўядзненні севазваротаў праводзілася не асобна землеўпарадкачым і аграномам, а каб у гэтым выпадку прымаў ўдзел раённы аграном і культуртэхнік, і заветхнік, і гіратэхнік.

У разе выпадкаў адзначаны мерарыёмовы не вырашана да яўна пытанні пасьбішчнага ўтрымання жывёлы. Разам з імі патурае задача ўядзнення прыфермавага севазваротаў, які-б не толькі забяспечыў ферму сучнымі і зямельнымі кармамі, а і вырашыў правільнае пытанне вынасага ўтрымання жывёлы.

Прыфермы севазварот павінен праставіцца з сабе не чатырохгодовага, а многачынага севазварот, да 6—7 палёў з насавам траў у ім трох-і чатырохгодовага скарыстання спецыяльна для выпасу жывёлы. Размер палёў севазваротаў у гэтым выпадку і самай пашчыны пад прыфермавым севазваротам вынасацца пасля поўнага ўзвучу ўсёх магчымых вынасу жы-

вёлы, памінаючы ад прыкладання ў культуры выганы выганаў, медыярышч і канчочны арганізацыі аглянага кансеава ў палых палівага севазваротаў, падтрыманню фермы, для якой апошні арганізавана.

Палажэнне гэта неабходна ўважліва пры зацверджанні праекта ўядзнення правільных севазваротаў.

Уядзненне севазваротаў не з'яўляецца тэхнічнай справай, не абмяжоўваецца разбіўкай палёў і складаннем пераходнай табліцы. Гатаму павіна выдаражыцца адзінадушная работа па арганізацыі ўсёх галяў гаспадаркі. Інакш кажучы, перад ўядзненнем севазваротаў павінен быць складзены аграпраект, які павінен праставіцца і адпаведнымі эканамічнымі разлікамі абгрунтаваны не толькі сучасны становішча гаспадаркі, а і прадугледзеныя размеры далейшага развіцця яе на рад гадоў. Такі аграпраект павінен быць дэталёва прапрацаван і дадзены адзінадушная форма, неабходная пры зацверджанні севазваротаў.

Немагавым пытаннем пры ўядзненні севазваротаў з'яўляецца дэталёва веданне жывым калгаснікам размераў сваіх палёў. У практыцы ўядзнення севазваротаў у мінулыя гады наглядзілі такія выдкі, калі землеўпарадкачы пры гаспадарчым упарадкаванні не праводзілі абмеру пашчыны палёў у калгасе, а карыстаці з старым картаграфічным матэрыялам, зацікавілі на калгасную прашчу зямлі, не адпавядаючы сапраўднасці, не гледзячы на тое, што калгас меў ужо ўядзненні севазварот. І калгас не мог размысціць і выказаць план саўбом па прычыне адсутнасці зямлі.

У сувязі з гэтым патурае патураваць калгаснікам перад ўядзненнем севазваротаў — дэталёва абмераль усе зямельныя ўгоддзі — павіна знайсці свой адбтак у праксе.

НАЛЕЧЫЦ

старшы аграном Случніц МТС.

БЕСПАДСТАЎНАЕ ВЫКЛЮЧЭННЕ З КАЛГАСА

Калгаснік сельсавета «Барышчэ» за папідку, Каменскага сельсавета (Горакі раён) Запрудскі Ціт ужо даўно выдэспрэч з праўдзінем аб лугу. У гаспадарцы калгасніка Запрудскага гэта адзіная халодная будыніна, дзе ён мог наставіць карову, свіньню і авечку, што ёсць у яго асобным карыстанні.

Старшыня праўдзіна Завідоўкі Нікіта пад рознымі прычынамі імянецца пазбавіць калгасніка гэтай будыніны, пакінуць яго жывёлу на двара, халпа на статуту сельсавета гаспадарчы будыніны, неабходна для ўтрымання жывёлы, што азначае ў асобным карыстанні калгаснікаў, не абавязваюцца.

Запрудскі некалькі разоў звяртаўся ў райком партыі, райсамадзел і пракуратуру. Секратар РК КП(б)Б т. Марозаў і загадчык райза т. Зайцаў прапавалі праўдзіне калгас і старшыні сельсавета Шававалу вырашыць гэта пытанне, пакінуць лугу ў асобным карыстанні калгасніка.

Калі-ж Запрудскі паставіў у гэту пашчу сваю карову, старшыня калгаса Завідоўскі зламаў замок, пабіў жыву калгасніка Марфу. Але на гэтым самалур не спыніўся. Ён 22 ліпеня — у самы гарачы час ўборкі — не дапускае Запрудскага да работ. Перадавае брыгаду, якой кіраваў гэты калгаснік, астаецца без брыгадзіра. 27 ліпеня на агучальным сходзе Запрудскага выключылі з калгаса. Лешага калгасніка, якога два месяцы таму назад выключылі з брыгадзіра і абралі членам праўдзіна, стаць пера-за калгасам.

За абаронай Запрудскі звяртаецца ў раённую выканаўчы камітэт. Прэзідыум РВК у паставе за № 23 ад 16 жніўня зацвіа:

«Слухай: Заяву грамадзяніна вёскі Аршань Запрудскага аб аднаўленні яго ў калгасе і аб вяртоне сенавала (пашы), абавязанага пры ўступленні ў калгас, Запрудскі выключыў паставы схода ад 27 жніўня па паршунне статута і прысваенне калгаснай маемасці.

Паставы: Паставы агучальнага схода калгаса аб выключэнні з калгаса Запрудскага лічыць правільнай. У адносіне звароту сенавала хадзіліцтва пакінуць неадзавольным».

Незаконнае дзеянне праўдзіна калгаса штатуеца прэзідыумам РВК. Калгаснікі вымушан траціць гарачы час года, ехаць у Менск, хадзіліцтва аб аднаўленні ў калгасе.

Да рэчы, гэтае незаконнае выключэнне Запрудскага з калгаса не першае. У мінулым годзе таксама ў адні і той-жа дзень, 27 ліпеня, праўдзіне калгаса выключыла двух калгаснікаў з арэлі, які сабатуе чыны ў дыспішыне».

Паставы прэзідыума РВК ад 1

Чаму не расце стаханавуўскі рух?

Як толькі прагнэме на ўвесь СССР першы рэкорд Аляксеева Стаханова, на заводзе «Большэвік» з вялікім удзелам узяліся хваля стаханавуўскага руху. Кіраўнікі завода змалі ўнесць час сядзеці ў паках і брыгады і дапамагалі стаханавуўцам у рабоце. Іны на месцы дэкавалі пераходны на шляху стаханавуўскага руху.

Зараз мы маем аўтаротнае. Дырэктар завода Бандарчык, старшыня вэўкома Філюксман і сакратар парткома Мілінга зааспэкавалі на дасягнутых поспехах. Іны страцілі фактычна тую да стаханавуўскага руху, прадаставілі яго самому сабе. Іны павыклі да таго павышэння вытворчых пэналяў, за якімі ў сапраўдні хваляна ігнаравалі стаханавуўскага руху.

Наглядным прыкладам можа служыць наша брыгада перавага хромавага прах. Стаханавуўцы брыгады гараць жадааннем, поўны энэргіі сустраць другую гадзіну стаханавуўскага руху і 20-годовае Пролетарскай рэвалюцыі новымі звычкамі перамогаю. Але нам ставяць палкі ў кабылі.

На першы погляд здаецца, што матэрыялам нас забяспечваюць больш-менш поўна, але калі паглядзець яго якасць, то яна яўна нізкая. Скуру да нас трымаюць зусім мурочна. Гэта тармоўць вытананне норм і на колькасці і на якасці. Адміністрацыя з гэтым не выдэе ніякай барацьбы.

Другое, што нам сістэматычна перашкаджае ў рабоце — пасвоечасовае забяспечанне інструментамі, асабліва тачальнымі каміямі. У рэзультате стаханавуўцы прастойваюць гадзінамі, або павінны пераключыцца на іншыя пэнальныя работы. Я бачыў рэву гаваруў аб гэтым начальніку паха і дырэктару завода, але змалі ніякіх.

Трэцім мэркам — узлэжні працу, — павінны т. Бандарчык. Але давай сабе не павінны. Тады я прапачу ў начальніку паха і адлучыўся сам шукаць у Мен-

ску тачальныя каміі, а-за якіх былі пра-стоі. Зараз зноў вышлі з запава гэтыя каміі. Выконваючы абавязкі начальніка паха (бн-да тахпарук завода) т. Валькоўскі, калі я яму аб гэтым расказаў, зноў пасылае мяне за ім. Ці так адміністрацыя паха і завода павінна ствараць нармальныя ўмовы для работы стаханавуўцаў?

Ішчы горш абстаіць справа ў нас з рамонтам станкоў. Гэтым пытаннем на заводзе як самі быць ніхто не займаецца. Станкі нашай, напрыклад, брыгады старыя. На іх мы працуем з асаблівай пільнасьцю, але ўсё-ж яны часта псуваюцца. Што-ж тады мы робім? Мы шукаем прымацавання да паха рамонтных слесароў тт. Шырафановіча і Бельскага, якія да сваіх абавязкаў адносяцца яўна ніякай. Калі іх знойдзем, то яны без распаралжэння механіка Бурагі або яго памочніка Сіменчыка не ідуць рамантаваць. А Бурагі і Сіменчыка днём з агнём пельга звайсіці. Тым часам мы прастаняем.

Такім чынам мы, спрагаі, як і многія іншыя стаханавуўцы, не можам нармальна працаваць 420 мінут для карыснай работы. Выданае нам зрынаеца, я. напрыклад, у адны дні даю — 140 — 150 проц. нормы, у другім—105—110 проц. або яшчэ менш.

Ішчы хачу сказаць, што стаханавуўцы нашага завода за апошнія два гады пазылі многа новых прыёмаў і метадаў работы, унеслі многа рацыяналізатарскіх прапачуў, але, па жаль, іх не ажыццяўляюць. Выпат стаханавуўскай работы на заводзе ішчы не стаў звычкаю усіх; гэта таму, што кіраўнікі завода не арганізавалі абмену стаханавуўскай работы. У нас нават іныя вятрыны стаханавуўцаў, паказальнікі дзейнай выпрацоўкі зусім не вывешчваюцца.

Я. М. ЗАРХІН,
строгаль-стаханавец менага скур-завода «Большэвік».

Іосамалец, слесар-стаханавец абрачнага цаха гомельскага станкабудуўнічага завода імя Кірава т. Арбтан дабвец выканання новых норм на 280 проц. НА ЗДЫМКУ: т. Арбтан за работай.

НАПЯРЭДАДНІ НОВАГА НАВУЧАЛЬНАГА ГОДА

АЧЫСЦІЦЬ ШКОЛЫ АД ВАРОЖЫХ ЭЛЕМЕНТАЎ

У школах Дубровенскага раёна «каро-чана шкандікам 9 камілектаў. Рэальная партыйная арганізацыя аказалася настолькі блізарукай і даверлівай, што не бачыла адрэштат дзейнасці ворагаў на ізаляцыйнай фронце. Работнікі раёна яўна пачу-ралі шкандікам. У многіх выпадках вы-хоўнае маладога пакалення раёна да-ручыла неперанятым варожым лэзіям, якія праводзілі і праводзяць аўнае шкандічтва.

Настаўнікам святашыцкай НСШ праца-ваў нехта Гудымаў, які адрэштат пра-ведваў шкандіч тэорыі. У класноўскай на-поўнай сярэдняй школе дырэктарам пра-цаваў нейкі Навумавец — прахадзімец і жулік. Педпрацэсам ён зусім не займаўся, павяшчавасць вучыў быў велікі пэналь. На такую адказную работу ён быў назна-чач сваім прынцэмам-сабутьнікам бы-лым загадчыкам раёна Шыловічам, які зараз працуе ў Гаўскім раёне. Калі Наву-мавец сарваў будаўніцтва стацінскай шко-лы і паказаў сваю пэнальнасць праца-ваць, Шыловіч перавёў яго дырэктарам дубровенскай сярэдняй школы. Але і тут ён не апрадаў сабе на рабоце і ўдэс з раёна неважана кулі.

Зараз будаўніцтва класноўскай НСШ на-палова не закончана. Прынцэпі пачалі вывальвацца. Гэта прыклад сваю руку тэхнік-будаўнік Ястрэмскі.

Пэналь прытулак у гэтай школе зна-шоў прынцэп траціцкіца-бухарынскіх поглядэў Лішні.

Настаўнік Панаевка з халандскай шко-лы, Верапейскага сельсовета, правод-зіць гутаркі з сьветанамі. Панаевка дай-шоў да таго, што нават сам ваяў хрысці-тай сваё дзіця. Ясна, што такі настаўнік не можа заслужыць давер'я працоўных мас.

У мэрлашэвіцкай НСШ працуе п'яніца і грубіяні Заранок. Сябро настаўнікаў і зуч-няў ён не карыстаецца ніякім аўтарытэ-там. Кіраваць цілавіцкай школай раёна да-ручыла жуліку і прахадзімцу Датышоў. У раёнах ён атрымаў абліжкі для на-стаўніцтва сваёй школы Тамашэвіч у суме 300 рублёў і прадаў іх у райшчыкасе. У мінулым месцы атрымаў для рамонту школы грошы і ўдэс з раёна.

Вялікім аўтарытэтам у раёнах кары-стаюцца п'яніца Ралькоў — загадчык бу-ранскай школы і Якавенка — загадчык засценкаўскай школы. Якавенка па-шкандіч-ліку лабудавуў школу. Будынак царквы перавясе з сусветнай вэсі і лабудаваны так, што ніхто не адрэштатца ад парк-ва. А грошай на гэту справу растраліў 5.000 рублёў.

Дырэктар чырвопэнальскай НСШ Ба-ранцаў прывёў у 1935—36 навучаль-ным годзе вучыцкоўскі грошы, якія вучні ўнеслі на закупку пахруччываў, рабаза-рыў школьных дрываў і астаўся пэналь-ным.

У хатах-чыгальнях і бібліятэках пакуль што пануе бескантрыольнасць. Бібліятэ-ка асцэняць шкандіч літаратуры ворагаў адрэшу.

Падрыхтоўка да навучальнага года-ры-наецца. З 80 школ, якія павінны быць адрамантаваны, адрамантаваны 31 школа. Ёсць пагроза, што школы з прычыны бя-спэкальнасці раёна (загадчык Кастрэцкі), дырэктары і загадчыкі школ астануцца неадрамантаванымі.

Ік райком партыі, так і раёна работ-нікі не пікаацяцца, а ворагі прадуў-жаюць зрудаваць.

І. БАНКОЎ, І. ШАНУЦЬ.

Злоўжыванні на менскім заводзе імя Молатава

Менскі дрэвапрацоўчы завод імя Мола-тава праславіўся на ўсю БССР сваім го-лобным адрэштатом. З месца на месца прадрываюцца на выкананне сваёй вытвор-чай праграмы. Гэта рэзультат таго, што кіраўнікі завода (дырэктар Талюнак, са-кратар парткома Байдукоў) вельмі мала працэвалі на канчатковым разгэру і лік-відацкі рэшту школьнікаў.

Найаўна бухгалтэрыя выявіла злоўжы-ванне ў дэкавічым і ў іншых паках. Каб не было асцэнячым, ішчы ўтрымалі пры-несавы лішнюю колькасць апрацаванай прадукцыі. Гэта прыліска дэкавіч некаль-кіх тысяч кубаметраў драўніны. У злобе-

вым паку, напрыклад, доўгі час займаў-ся прыліскай траціцкі Талюнак. Зараз апош-ні зніў з работы, але не за прыліску, а за прагучу. Барацьбы з прыліскамі не вядуць ні Талюнак, ні Байдукоў.

Агітныя справы творацца і ў аддэле ападу (начальнік Малкоў). Каб выкаліць незалежнае да завода, адказныя на са-знаважыю рабочых ападам Гертовіч, Ма-зурныя і іншыя зрынаюць гэта мэрла-пэнальнасць, на некалькі раз спэнальваю плату за анал і т. д. Кіраўніцтва-ж завода спа-койна глядзіць на справядлівы абуроны рабочых і служачых, не прымае ніякіх мер.

РАБОЧЫ.

ПРАДКАСТРЫЧНІЦКАЕ СПАБОРНІЦТВА ВАРАШЫЛАЎЦАЎ

Дастойную сустрачу другой гадзіне стаханавуўскага руху і 20-годовае Вялікай Пролетарскай Рэвалюцыі прытучыў стаханавуўца менскага машынабудуўнічага за-вода імя Варашылава. Ва ўсіх паках зараз шырока абмяжоўваецца пэналь 9 стаханавуўцаў завода да ўсіх рабочых, стаханавуўцаў, ударніцаў, інжынера-тэхнічных ла-боцінікаў і служачых. У пэналь іныя за-ключылі ўключыцца ў перадавыя вытвор-чыя спэнальнасці. Рабочыя і работнікі за-ключылі пэналь сабой сацыялістычныя да-гавары. Рах стаханавуўцаў за апошні час да-сцягнуў новых вытворчых поспэчаў.

Стаханавец-торак механіка паха тав. Хаткоўскі ў ліпені сваю норму выканаў на 117 проц. Зараз тав. Хаткоўскі ў асо-бінах дні дэкавіч выканалі норму да 300 проц. За 13 дэкавіч зніў ён заробіў 400 р. У гонар 2-й гадзіны стаханавуўска-га руху і 20-годовае Вялікай пролетарскай рэвалюцыі т. Хаткоўскі абавязваў ішчы лепш працаваць і ўваў шэфства над работ-ным Гавоцікам: перадаваць яму свой вопыт работы.

Паказваюць узоры работы і іншыя стаханавуўцы гэтага паха. Токар т. Малеіна ў апошнія дні пэналь сваю дэкавіч выпра-цоўку да 170—190 проц. нормы, замест раейнай 127 проц., токар Валькоўскі — 200 проц., замест раейных 132 проц. і ішчы.

Але вытворчы ўдэж стаханавуўцаў ішчы не ўзначалі кіраўнікі завода. На шляху стаханавуўскага руху ёсць рад перашкоў. Да стаханавуўцаў часта не даводзіцца вытвор-чыя дэкавіч залучыць. Застаюцца пэналь-нае забяспечванне інструментамі і матэ-рыяламі. Да сьмер стаханавуўцаў начальнікі паха не прыслухоўваюцца.

І верыцца па ініцыятыве перадавых ра-бочых на заводзе будзе праведзена стаханавуўскае ўдэжа. Залуча заводзнікаў-ніцтва, партыйнай і прафэсійнай арга-нізацыі ўзначаліць энэргічна стаханавуўцаў, ствараць нармальныя ўмовы для работы ўсіх рабочых і добра падрыхтавацца да стаханавуўскай дэкавіч.

В. АСТРОУСКІ.

Не вярнулі незаконна забраную маемасць

Я—аднаасобнік в. Ванелевіч, Ванелю-скага сельсовета (Калышэўскі раён) — маю 5 гектараў ворнай зямлі і 1,4 гект. сенажаці. Абавязкова пастаўкі дэкавіч вы-конваю спеацэсаву. У 1936 годзе поў-насна выканаў план пастаўкі зерняных, бульбы і сена. Не выканаў толькі трап-ныя пламязоў. За выплату 1.100 рублёў, незаконна палічаны, сельсавец забраў з май гаспадаркі гнуно, хлёу, плаваду, сены, кая, 280 пудоў саломы, 110 пудоў дугавага сена і 36 пудоў канюшыны.

Раёны выканаўчым камітэц, разгалі-дуўшы маю заву аб няправільным палічэ-ннн.

лі пэналь рабочых заробіткаў і дэкавічн гравочных пламязоў, паставаўкі вярнуць усю маёмасць, як незаконна забраную. Але да гэтага часу вярнулі толькі кая, хлёу, плаваду і сены. Астатнія пэнальнатымі гнуно, саломы, канюшыны і сена.

Старшыня сельсовета «Шпёра» Наўмоміч, які забраў маю маёмасць, не вяртае яе. Старшыня сельсовета Сабалеўскі, да якога я не раз зьвяртаўся, адказвае: «Я табе даў шаперку, каб вагас вярнуць маёмасць, рэ-бі той хочаш».

Дакуль сельсавец і старшыня калгаса будуць калыціцца, па сутнасці, зрынаюцца з мяне?

С. З. ПАЗЮК.

Супроцьпажарная ахова не арганізавана

Пры кімавічым спэнальнатым заводзе ёсць торфабэата «Палажаны». Набра-вы рухавік, які працуе на гэтым балоце, зусім не ізаляраван ад торфу. З-за гэтага былі выпадкі, калі торф агарэў. Пажа-ры нанеслі пэналь страт. Зусім нядаўна ўспыхнуў пажаг, які наўсэ заводу страт на 5.500 рублёў.

Рабочыя не раз сігнальвалі дырэктару завода Міхейчыку і яго памесніку Куроч-ніку аб гэтай небяспэцы і патрабавалі пра-вядзеньня неаходных супроцьпажарных мэрлапэнальнасцяў. Але гэтыя гора-кіраўнікі не любяць прыслухоўвацца да голасу мас, да сігналаў, што ішчы зніў. А тым часам пажары ўсё больш пачынаюцца.

Н. ПЛАШЧЫНСКІ.

ВЫСТАУКА, ПРЫСВЕЧАНАЯ СТАЛІНСКАЙ КАНСТЫТУЦЫІ (ПРАЦЯ)

ня поўнагодзя назначаецца на ўтрыман-не на 150 тысяч рублёў у год і звыш гэтага адначасова на ўпарадкаванне па-мешчання — 1 мільён рублёў».

Гэ адрыткуаў прысвечаныя праўнукам, прапраўнукам крыві імператарскай, якім зываліся на ўтрыманне сотні і тысячы рублёў.

Воск куды ішчы паротныя грошы ў пар-скай Рабі! Дэкавіч мільянаў рублёў з дэкавічэй казы выдзелены на ўтры-манне царскай сям'і і арміі апрачымуў, адукацыйных парскіх тэат.

Неяка бы абурываў чытаць гэтыя ар-тыкулы, куды і на што раскрасваліся прыгоннікам народныя грошы.

Аналізуючы факты, як царскія сатрапы адкаваліся над бясцарнымі занаваленым народам, як іны дэкавічвалі над «ішча-роўнамі», ішчы больш ярка, больш вы-разна бачым клопаты нашай камуністы-чай партыі і савецкага ўрада і клопаты адкавіста правадзіла народу таварыш Сталі-на аб жыццым чалавеку, клопаты аб мільянах масах працоўных савецкай краіны.

Савецкі ўрад у 1937 годзе адпуская на сацыяльна-культурныя мэрлапэнальнасці 26.604.552 тыс. рублёў. З іх на аду-кацыйную асцэну краіны выдаткоў-вае 18.269.806 тыс. руб. гэта значыць у 6 разоў больш усёго бюджэта царскай Раіі ў 1913 годзе.

У 1913 годзе ў царскай Раіі было ўсяго толькі 33 проц. ішчыменных, а ў 1933 годзе — 90 проц. Краіна сацыялі-зма да гэты існавання Савецкай ўлады па-ратыравалася ў культурную краіну.

У рэзультате прысвечаным артыкулаў 12 Сталінскай Канстытуцыі, паказаным герой сацыялістычнай працы, стаханавуўцамі: А. Стаханавуў, Дзюбануў, Крыванос, М. Віна-градова, М. Дзямчэнка і рад ішчы.

Раёне савецкая краіна, растуць новыя

людзі, расце чалавек сталінскай вэсі і агарэўчым. Пэнальнатыя перадачы Сталінскай выхаванцаў, годных самагаў Со-вецкай краіны. Паўночны полюс — усё гэта знайшоў сваё адлюстраванне на вы-стаўцы Сталінскай Канстытуцыі.

На велізарным шары (макет зямнага шара) бы бачыць маршрут гераічных, бясцарнаўчых і гісторыі чалавечтва, перадачы Героюў Савецкага Саюза тт. Ча-лава, Байдукова, Белыкова, Громыза, Юма-шова. Дашыцца з Масквы праз Паўночны полюс у Паўночную Амерыку.

Паказана палатка драўнінавай стэпныі «Паўночны полюс». Дайні марш рэаза-ствіваць тэпу самалётуў пэналь аічыннай вытворчасці, на якіх былі зрынаены гераі-чныя перадачы нашым саўчэным дэкаві-чам.

Дэкавічнці нашага сацыялістычнага транспарту таксама маюць адлюстраванне ў экспанатах выстаўкі. На чае з тавар-аўшчыкам А. М. Кагановічам — лепшым са-ўшчыкам вялікага Сталіна, — наш сацыя-лістычны транспарт бэста, наўчліва і ішчы дэкавіч, ён стаў адной з перадавых галін нэраўнай гаспадаркі.

У 1913 годзе, да рэвалюцыі, у Раіі сярэднестаточная пагрукца складала ўсяго толькі 27.400 вагонаў, а ў ліпені 1937 года чыгуначнікамі Савецкай краіны было пагрукчана 98.711 вагонаў.

Рад экспанатаў гаворыць аб рэкал-структурным транспарту. Тут можна бачыць аўтаспэчку вагонаў і таварныя вяліка-грунны чатырохвосны вагон, і вяліка-гру-нны ішчынарну для пэнальнаты бэзвыт-кі, і магусты пэналь «Фі».

За 80 гадоў (з 1836 па 1917 г.) пар-скіх урадам у Раіі было набудавана ўся-го толькі 58.500 кіламетраў чыгунак.

За 20-жа гадоў існавання савецкай ўлады набудавана 26.600 кіламетраў.

Гіганцкае развіццё атрымаў ў нашай краіне сельская гаспадарка.

Гордасна напэнальваюцца сарчы савецкіх грамадзян, калі іны бачыць складаныя сельскагаспадарчыя машыны (шаўночны кабайні, сенажаціку, трактары), якія свяд-чаць аб ішчынарным росце сацыялісты-чнай сельскай гаспадаркі.

Зямлі ў СССР з'яўляюцца ўсёнародам забэспечаным. Мільяёны масаў калгаснікаў стаілі на шлях замужага, культурнага жыцця.

Аб тым, як бэста наша сацыялісты-чная сельская гаспадарка ідзе на шляху механізацыі і аснашчаны перадавой тэх-нічнай свядчальніцамі: у 1932 годзе тра-ктары парк МТС складалі 74.800 трактар-аў; у 1936 г. іх было ўжо 337.700; парк камбайнаў МТС у 1932 годзе — 2.200, а ў 1936 годзе — 66.100; атра-мобілаў парка МТС у 1932 г. — 6.000, а ў 1936 г. — 45.100. Ішчы «мы маса ў гэты ўмовы, неаходныя для таго, каб за-бэспечыць нашы будучыя ішчынарныя вытворчыя зарна ў размеры 7—8 міль-ярдэў пудоў» (Сталін).

Сярод ішчынарнік свядчальніцаў, прысвечаных сацыялістычнай сельскай гаспа-дарцы, увагу наўсэнаўчым пэнальнатым ішчынарнікам пэнальнаты, што замужага жыццё. А ў недалёкім мінулым Кіргізія прастаўляла сабой царскую калонію, якую жорстка эксплуатавала самазапа-жаў, трымаў народ у пэналь і шэштуе.

Не толькі Кіргізія, а ўсе бываюць раней адкавічым Украінамі парскі калоніі — за гэты існавання савецкай ўлады пера-твораны ў перадавыя рэспублічаныя рэспу-блікі, маючы сваю сацыялістычную іна-васнаўскае, калектываваную сель-скую гаспадарку.

Цэнтральнай залай выстаўкі з'яўляюцца зала, прысвечаная дружбе народаў Саюза ССР, вялікай сталінскай сям'і народаў, паказваючай перамогу лэнінска-сталінскай нацыянальнай пэнальнаты.

Тут прастаўлены ўсе 11 савецкіх рэспу-блік, складаныя вялікі Савецкі Саюз. Краіны гэтыя савецкіх рэспублік і герб Саюза ССР, карты, дыяграмы, якія свядчаць аб росце сацыялістычнай прама-

скасці, калектываванай сельскай гаспа-даркі, росцы культуры, нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па асцэну. — усё гэта паказвае перамогу сацыялізма на адной шостаў частцы зямнага шара.

У пэнальнатым зале выстаўкі наўсэ-наўчым бачыць вялікую скульптурную таварышню Сталіна — работы заслужана-га дэкавіч мастацтва Меркурава, вялікае мастацкае паю—«Таварыш Сталін сарод народаў СССР», напісанае мастакамі Ікаўлемым, Шухаміным і Вялюхіным. Гэта паю было паказана ў Кожмі зялёным Наўсэнаўчым VIII Усёсавянага З'езда Саветаў. Партреты Леніна і Сталіна, вы-жытыя на каўраў у Туркменскай ССР, сваім майстэрствам прыводзяць у зды-ленне наўсэнаўчым.

На другім паверсе, на холх, размешча-ныя экспанаты, матэрыялы, якія характа-рызуюць асобныя артыкулы Сталінскай Канстытуцыі.

На матэрыялах, прастаўленых на вы-стаўцы, наўсэнаўчым апэнальнаты з устрэ-твам вышэйшых органаў дзяржаўнай ўлады і органаў дзяржаўнага кіравання Саюза ССР, савецкіх і аўтаномных рэспу-блік, краёў, абласцей і ішчынарных орга-наў дзяржаўнай ўлады. Тут-жа паказана схэма адміністрацыйнага кіравання ў па-люсках царскай Раіі і схэма дзяржаўна-га кіравання Раііскай імперыі наўсэнаўчым 1917 года.

Нар Нікалай II ператварыў было Раію ў турму народаў. Гэты князьжэрны па-вук, акружаны апрачымі—нашымі, пэ-нальнатым, чыноўнікамі, абавязваюцца на іх, а таксама на памешчыкаў, фабрыка-таў і кулакоў, жанараў, пэнальнаты і ішчы-наў, сьцяжыў густую павуціну, лабудав-ваў турмаў, ператварыў Раію ў турму народаў.

У аддэле выстаўкі, які расстумачвае «Палажэнне аб выбарах у Вялюхоны Со-веты ССР», на канкрэтных абшчынах прастаўляюцца матэрыялах (схэмы, дыя-грамы і т. д.) паказана, як будучы прыводзіцца па новай Канстытуцыі ССР выбары дэпутатаў у Саветы працоўных. Наша Сталінскай Канстытуцыя—ёсць са-

ДЗЕЦІ АСТАЮЦА ПА-ЗА ШКОЛАІ

Два маіх браты — адзін родны, другі двоюродны Р. Н. Гольдзіч і Я. Ю. Пікуе скончылі 44-ю НСШ у Менску. Пэналь адны ішчынаў іны адразу-ж падалі заавы ў 11-ю поўную сярэдняю школу, якая знаходзіцца ў блізка ад іх дома раёна горада. Дырэктар школы, протрымаўшы заавы да 13 жніўня, у прыме адмовіў, заавыніў, што месц няма. Аказваецца, у восьмым клас гэтай школы прыняты вучні 26-й поўнай сярэдняй школы, у якіх ёсць магчымасць прадаўжаць вучобу да-лей на месцы, а адмоўлена ў прыме імен-на тым, у каго ў сваёй школе прадаў-жаць вучобу нельга.

І зьявіўся ў мэнскае гарана да тав.

Захаравіч са скаргаў 17 жніўня. Яна скаржада прывёў праз чатыры дні за авас-намі. Але 21 жніўня прывёў у т. Захара-віч не было, не было прыбыві ў 22, 23 і 25 жніўня. Калі я на-хаду запытаў За-харавіч пра маю справу, дык іна аказа-ла, што ёй няма часу і яна будзе занята да 28 жніўня на калёфаранні.

Пачынаецца навучальны год, а мае браты-школьнікі астаюцца па-за школаі.

В. ГОЛЬДЗІН.

АД РЭДАКЦЫІ. Рэдакцыя зьвярчае ўва-гу ННА БССР на факты няправільнага пэнальнаты да камплэнтавана школ вучня-мі і на блізарукае адносіны мэнскага га-рана да скаргаў працоўных і чынае пры-няцця неадкладных мер.

ЧЫНОЎНІЦКАЯ АДНОСІНЫ ДА НАСТАЎНІКА

ГОМЕЛЬ (нар. «Звязды»). Настаўнік Маслокоў доўгі час прадаваў у трэцяй НСШ г. Гомеля. У апошні навучальны год ён вёў IV клас школы і, дэкавіччы сваім намаганнем, даўся таго, што ўсе вучні яго класа перайшлі ў наступны клас. Па некаторых матэрыялах Маслокоў ра-шывы перайсці ў 9-ю НСШ Беларускай на-гуны. Гарана атрымаў на такі перавод, а часова выконваючы абавязкі начальніка аддэла школ Беларускай чыгункі Каробін з радасцю сустраў новага пэнальнаты і аддаў такі загад па сваёму ведаству:

«Дапусціць да работы выхадчыка рус-кай мовы і літаратуры ў 5—6 класах 9-й НСШ Маслокоў П. С. з 25 жніўня г. г.»

Атрымаўшы такое прызначэнне, Масло-коў вехаў у вэску адпачыць. Набраўшым сілы, ён у пачатку жніўня прыхаў у Гомель, каб загадаў патрыхтывацца да пра-цы на новым месцы. Але яго радэць з прыказам у горах адразу пагасла, калі ён ад таго-ж школьнага аддэла Беларускай

чыгункі атрымаў такую паперку:

«Тав. Маслокоў, Ваш прыём на пра-пу ў якасці выхадчыка рускай мовы і літаратуры ў 9-й НСШ аддэла школ Бе-ларускай чыгункі адхілен. Зам. нач. ад-дэла школ Бел. чыгункі — Каробін».

На пытанне настаўніка аб прычынах адхілення яго ад работы Каробін нікага адказу не даў, а прапанаваў Маслокоў паехаць да работы у... Выхаў. Але Масло-коў ад такой прапановы адмовіўся, бо ён вучыцца бэс адрыву ад работы ў гомель-скай пэнальнаты і яго сям'я не можа за-рава выехаць з Гомеля.

У выніку, стары кваліфікаваны настаў-нік пры пэнальнаты педагогаў астаецца бэс работы. Мы думаем, што пэнальнаты Беларускай чыгункі закліка да парадку чы-ноўніцаў са школьнага аддэла, для якіх ішчынарны савецкіх настаўнікаў нічога не азначаюць.

П. ЧЫКУН.

карыстаецца выключнай увагай, мае ве-лізарнае выхадчыцае апэнальнаты.

З 24 ліпеня па 15 жніўня выстаўку наўсэнаўчым 75.000 чалавек. Рабочыя, калгаснікі, інжынеры, пэнальнаты, праца-жэны, студэнты, усё паўночныя наўсэ-наўчым выстаўку, даюць аб ёй сямія найбольшыя воліку:

«Мы, група рабочых Кіраўскага заводу г. Ленінграда, наведалі выстаўку, пры-свечаную Сталінскай Канстытуцыі, у якой ішчы адлюстраваны заваяванні народаў СССР.

Кожная карціна на выстаўцы яра па-казвае жыццё выдатнай сталінскай вэсі. Мы выражам сваё захапленне і пасля свайго прыезду на завод расказаем аб усім, што бачылі, сваім прыяцелямі і та-варышчам».

55 чалавек рабочых Успенскага прэма-кабінага Ногінскага раёна, Маскоўскай вобласці, наведалі выстаўку 29 ліпеня, ішчы: «Выстаўка зрыла на нас лобнае ўражанне, лобна аформлена. Дзякуем пра-вадыя народаў таварыш Сталіна за ра-дасце, ішчынаўскае жыццё».

Тавіх волікуў паўночных грамадзян СССР, а таксама прыяцеляў Савецкага Саюза (выстаўку наведала некалькі груп ішчынарных) многа.

Многія з наўсэнаўчым выстаўкі вы-казваюць пажаданне, каб падобная ро-ду выстаўкі былі арганізаваны ў іншых па-лах культуры і апачынку, у ішчынар-наўсэнаўчым культуры, у школах, клуб-ах.

Краіна Саветаў ідзе наўсэнаўчым 20-годовае Вялікай Сацыялістычнай Канстытуцыі Рэвалюцыі і да выбараў у Вялюхоны Со-вет ССР. Арганізаваны ў клубах, у ішчы-нарнаўсэнаўчым культуры выставак матэрыялаў, прысвечаных Сталінскай Кан-стытуцыі, з прылетаннем для гэтай мэты мастацкіх сіл, а выхадчыкам экспана-таў мясцовых музеў, павінна з'явіцца адной з частак падрыхтоўкі да Вялікай ішчынаў.

Я. ШНАДАРЭВІЧ.
(Супроцьпэнальнаты масноўнай выстаўкі).

